

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ โดยงานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์ รวมถึงสถานะการย้ายถิ่นฐานจากการรวบรวมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ชุดข้อมูลระดับย่อย (Micro Data) เกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างจำกัดการศึกษาเฉพาะวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ โดยการศึกษาจะใช้รหัสอาชีพ (ISCO 08) ตามมาตรฐานของสำนักงานสถิติ อันประกอบ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ (หมวด 21) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอน (หมวด 23) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านธุรกิจและการบริหาร (หมวด 24) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หมวด 25) และผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย สังคม และวัฒนธรรม (หมวด 26) เพื่อให้การศึกษาแสดงถึงการย้ายถิ่นฐานที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาปกติของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะการย้ายถิ่นฐานในช่วงก่อนการระบาดของโรคโควิด-19 โดยช่วงระยะเวลาการศึกษาใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559–2562 มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 72,072 ตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้มีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ในระดับจังหวัดจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อเป็นตัวแปรควบคุม (Control Variables) ในแบบจำลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ มีพฤติกรรมการย้ายถิ่นฐานสู่ความเป็นเมืองมากกว่าชนบท ในด้านรูปแบบการย้ายถิ่นฐาน โดยส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นฐานมาเพียงคนเดียว ในส่วนของการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ ใช้แบบจำลองทฤษฎีแรงดึงดูด (Gravity Model) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบ Pooled Cross-Sectional Data Regression และใช้การประมาณค่าแบบจำลองแบบโลจิสติก พบว่า ปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ด้านสุขภาพ คือ ค่าจ้าง สถานภาพโสด สถานะการเป็นหัวหน้าครัวเรือน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สัดส่วนประชากรอายุน้อยกว่า 20 ปี และสูงกว่า 60 ปีขึ้นไป และจำนวนสื่อสารสนเทศต่อประชากร ในขณะที่ ผลลัพท์มวลรวมรายจังหวัดต่อประชากรของจังหวัดปลายทาง เพศหญิง อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนคดียาเสพติดต่อประชากร มีผลเชิงลบต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน

Abstract

This research aimed 1) to study the migration behavior of non-health professionals; and 2) to study the factors correlating the migration of non-health personnel. This research used demographic-related data, including internal migration status from the collection of the National Statistical Office (NSO) using micro-data sets on population migration. The scope of the study used the occupational code (ISCO 08) according to the standards of the Bureau of Statistics, which includes: Science and Engineering Professionals (Chapter 21), Teaching Professionals (Chapter 23), Business and Administration Professionals (Chapter 24), Information and Communication Technology Professionals (Chapter 25), and Legal, Social and Cultural Professionals (Chapter 26). The study period used data from 2016-2019 (the pre-COVID 19 epidemic) with a total of 72,072 samples in order to show the migration of healthcare workers during the normal period. Secondary data related to economic, social, and medical infrastructure at the provincial level were also collected from additional sources as control variables in the model.

Descriptive statistics used to describe the migration behavior of professionals in various fields. There was more migration towards urbanization than rural areas. The majority of moving pattern was moving alone. Pooled Cross-Sectional Data in Logistic Regression is used to estimate factors correlating to the migration of non-health professionals in Gravity Model. It was found that the factors that positively affect the migration decisions of professionals in various fields were wage, single status, head of household status, minimum wage rate, the proportion of the population less than 20 years old and above 60 years old, and the number of information media per population, while the gross provincial product per population of the destination province, female, age, number of household members, and the number of drug cases per population have had a negative impact on migration decisions.